



**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

Кафедра педагогіки психології та менеджменту

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В ЗП(ПТ)О**

Електронний навчальний курс

СХВАЛЕНО

кафедрою технологій навчання

охорони праці та дизайну

протокол № 7 від « 05 » вересня 2023 р.

завідувач кафедри

Оксана МАСЛОВА

Біла Церква 2023

Категорія слухачів: *майстри та педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта»*

Розробник: *Надточій Оксана Василівна, викладачка кафедри технологій навчання охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти*

Надточій О.В. Інноваційні підходи до організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 34 с.

Актуальність курсу зумовлена тим, що дослідження та використання інноваційних підходів до організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О є досить важливим та відкриває унікальні можливості активізації процесів навчання, виховання та пізнання як наслідок досягнення високого рівня освіти суспільства. Що в свою чергу є одними з найважливіших напрямків для досягнення високих результатів діяльності педагогічної сфери і вивчення й впровадження сучасних методів навчання, навчально-методичного забезпечення, способів організації освітнього процесу для підготовки майбутніх конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

Мета курсу полягає в оновленні, поглибленні та систематизації знань, розвитку та удосконаленні умінь щодо вибору та впровадження інноваційних підходів у професійну підготовку кваліфікованих робітників.

Електронний курс розроблено для майстрів та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Електронний курс розраховано на 6 год., із яких 2 год. – лекція, 4 год. – семінарське заняття.

© БІНПО УМО НАПН України, 2023

© Надточій О.В., 2023

ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

1. Анотація електронного курсу.....
2. Типова освітня програма електронного курсу.....
3. Тематичний план викладу та засвоєння матеріалів електронного навчального курсу.....
4. Зміст електронного навчального курсу за темами.....
5. Завдання до семінарських занять.....
6. Проблемно-пошукові питання для самостійної та індивідуальної роботи слухача.....
7. Комплекс практичних (тестових) завдань для самоконтролю.....
8. Глосарій ключових слів.....
9. Консультаційний пункт.....
- 10.Цифрова бібліотека.....

1. АНОТАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ

Актуальність обумовлюється тим, що однією з основних умов підвищення якості професійного навчання в ЗП(ПТ)О є високий професійний та особистісний рівень їх майстрів та педагогічних працівників. Саме вони передають здобувачам знань спеціальні знання, виховують їх, формують практичні вміння та навички, які є базою професійного зростання майбутніх фахівців. Важливим для формування позитивної мотивації майбутніх фахівців, набуття необхідних умінь і навичок є професійне та педагогічне «обличчя» педагогічних працівників ЗП(ПТ)О. Безумовно, становленню та розвитку майбутніх фахівців сприяє вплив педагогічних працівників ЗП(ПТ)О на засвоєння професійно значущих знань, умінь і навичок, набуття високої кваліфікації та компетентності, формування психологічної готовності до майбутньої професії, планування особистісного та професійного розвитку.

Майстри та педагогічні працівники ЗП(ПТ)О є, в першу чергу, педагогами професійної освіти, а не лише фахівцем у певній виробничій галузі. Тому для нього особливо важливим є педагогічні здібності, знання, навички, наявність високорозвиненої педагогічної культури, психолого-педагогічної компетентності, педагогічної майстерності, відсутність проявів професійного та емоційного вигорання.

Мета курсу полягає в оновленні, поглибленні та систематизації знань, розвитку та удосконаленні умінь щодо вибору та впровадження інноваційних підходів у професійну підготовку кваліфікованих робітників.

Завдання курсу:

- Проаналізувати стан впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах професійної освіти;
- Здійснити аналіз теоретичних аспектів упровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу;
- Оновлення та систематизація знань щодо забезпечення навчально-виробничого процесу та концептуальних засад осучаснених та інноваційних підходів в ході навчання професії;
- Підвищення рівня професійної компетентності педагогів закладів професійної освіти щодо використання інноваційних підходів у освітній діяльності;
- Проєктування освітнього процесу у закладах професійної освіти з використанням інноваційних підходів.

Матеріали курсу спрямовано на розвиток професійно-педагогічної, інноваційної, освітологічної та андрагогічної компетентностей та компетентності з професійно-особистісного розвитку педагогічних працівників.

Курс розраховано на 6 год., із яких 2 год. – лекція, 4 год. – семінарські заняття.

Курс розроблено для майстрів та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Реалізація завдань для досягнення результатів електронного курсу здійснюється шляхом:

- Самостійного опрацювання слухачами навчального матеріалу.
- Виконання контрольних-діагностичних матеріалів, спрямованих на вдосконалення вмінь і навичок на практиці застосовувати набуті теоретичні знання.
- Учасі в рефлексійно-оцінювальному блоці з метою використання здобутих знань, умінь (навичок) у професійно-педагогічній діяльності.
- Написанні та захисту на підсумковому етапі випускної роботи (на вибір).

2. ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ «ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ТА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ»

Пояснювальна записка

Освіта сьогодення є цілеспрямованим педагогічним процесом організації й стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. В освітньому процесі відбувається формування переконань, навичок та умінь, світогляду, морально-етичних поглядів, розвитку творчих здібностей та засвоєння основ і знань соціального досвіду накопиченого попередніми поколіннями та спрямування їх до інноваційних перетворень.

Відомо, що сучасний розвиток країни неможливий без висококваліфікованих робітничих кадрів, яких готує професійно-технічна освіта. Саме інноваційна складова та осучаснення змісту підготовки в навчальних закладах становить основу стратегічних завдань. Де сучасний етап розвитку професійно-технічних навчальних закладів пов'язаний з необхідністю розв'язання проблеми підвищення інтелектуального рівня пізнавального і творчого потенціалу здобувачів, розвитку необхідних компетентностей, пізнавальних і творчих здібностей, підвищення ефективності навчання тощо.

Сучасна якісна підготовка кваліфікованих робітників потребує творчого підходу викладачів та майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів до вибору змісту, форм, методів та засобів навчання, максимального використання досягнень сучасної педагогічної

науки, нових педагогічних і виробничих технологій. Які мають бути орієнтованими не лише на передачу готових знань, а й відображати ідеї розуміння та визнання чужої точки зору, повагу до особистості, організації співпраці та самовираження в діяльності, в творчості, тобто на формування комплексу особистісних якостей здобувачів.

Також серед важливих шляхів реформування освіти є підготовка інноваційно налаштованих педагогічних кадрів, підвищення їх загальнокультурного та професійного рівнів. Висока ефективність підвищення кваліфікації педагогічних працівників, підтримання її на належному рівні досяжна лише тоді, коли ґрунтується на знанні проблем професійної культури й реальних потреб педагога, та коли він сам, керуючись стійкими внутрішніми мотивами, виявляє особисту зацікавленість в отриманні потрібної науково-методичної допомоги з питань вивчення та впровадження інноваційних технологій навчання.

Отже, **актуальність курсу** зумовлена тим, що дослідження та використання інноваційних підходів до організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О є досить важливою та відкриває унікальні можливості активізації процесів навчання, виховання та пізнання як наслідок досягнення високого рівня освіти суспільства. Що в свою чергу є одними з найважливіших напрямків для досягнення високих результатів діяльності педагогічної сфери і вивчення й впровадження сучасних методів навчання, навчально-методичного забезпечення, способів організації освітнього процесу для підготовки майбутніх конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

Мета курсу полягає в оновленні, поглибленні та систематизації знань, розвитку та удосконаленні умінь щодо вибору та впровадження інноваційних підходів у професійну підготовку кваліфікованих робітників.

Завдання курсу:

- Проаналізувати стан впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу;
- Здійснити аналіз теоретичних аспектів упровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу;
- оновлення та систематизація знань щодо забезпечення навчально-виробничого процесу та концептуальних засад осучаснених та інноваційних підходів навчання професії;
- підвищення рівня професійної компетентності педагогів закладів професійної освіти щодо використання інноваційних підходів у освітній діяльності;
- проєктування освітнього процесу у закладах професійної освіти з використанням інноваційних підходів.

Курс розраховано на 6 год., із яких 2 год. – лекція, 4 год. – семінарські заняття.

Курс розроблено для майстрів та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

Навчально-методичне забезпечення курсу представлено науково-методичними матеріалами (лекція, семінарські заняття, проблемно-пошукові питання для самостійної та індивідуальної роботи слухачів, тести, методичні рекомендації) і списком рекомендованих джерел до тематики електронного курсу.

Профіль Типової освітньої програми електронного курсу <i>«Профілактика професійного та емоційного вигорання педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти»</i>	
Обсяг курсу	0,2 ЄКТС кредиту На опанування матеріалів електронного курсу передбачено 6 академічні години, що відповідає 0,2 ЄКТС кредиту
Рівень програми	Безперервний професійний розвиток фахівців шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти
А	Мета
	Оновлення, поглиблення та систематизація знань, розвиток та удосконалення умінь щодо вибору та впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О для професійної підготовки кваліфікованих робітників.
В	Характеристика типової програми
1.	Функціональна спрямованість Розвиток умінь щодо організації освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти із застосуванням технологій, методів навчання, форм організації освітнього процесу та матеріально-технічного забезпечення
2.	Фокус Типової програми Програма зорієнтована на безперервний професійний розвиток майстрів виробничого навчання та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, здатних до організації освітнього процесу на високому науково-методичному рівні із застосуванням інноваційних підходів

3.	Орієнтація Типової програми	Типова програма електронного курсу орієнтовна на розвиток загальних і фахових компетентностей майстрів та педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти
4.	Особливості типової програми	<p>Типова програма електронного курсу орієнтована на розвиток загальних і фахових компетентностей майстрів виробничого навчання та педагогічних працівників ЗП(ПТ)О, які володіють широким спектром професійних навичок і компетенцій для успішного виконання своїх професійних функцій.</p> <p>Особливості електронного курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Аналіз стану впровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу у закладах професійної освіти; – Аналіз теоретичних аспектів упровадження інноваційних підходів до організації освітнього процесу; – Підвищення рівня професійної компетентності педагогів закладів професійної освіти щодо використання інноваційних підходів у освітній діяльності; – Проектування освітнього процесу у закладах професійної освіти з використанням інноваційних підходів. <p>Проходження навчання за кожною темою завершується відповідним видом контролю (проблемно-пошукові питання, завдання для самостійної роботи, тести).</p>
5.	Цільова група	Електронний курс розроблено для майстрів та педагогічних працівників закладів професійної (професійно-

		технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).
С	Професійні вимоги (компетенції) і продовження навчання	
1.	Професійні вимоги (компетенції)	Визначає посадова інструкція фахівця
2.	Продовження навчання	Типова програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення знань, умінь, навичок педагогічних працівників ЗП(ПТ)О в системі неформальної та інформальної освіти.
Д	Стиль і методика навчання	
1.	Підходи до викладання і навчання	Розвиток загальних і фахових компетентностей майстрів та педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у процесі їх практичного застосування, оновлення і поповнення професійних знань. Навчання проходить за різними моделями (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною) із використанням компетентнісного, андрагогічного, особистісно-орієнтованого, діяльсного підходів та інноваційних підходів навчання: інтерактивних, проблемних, кейс-технологій, практичних завдань, тестів тощо.
2.	Система оцінювання	Результати навчання за Типовою програмою оцінюються (зараховано/ не зараховано) на основі: підготовки відповідей на проблемно-пошукові питання, виконання завдань самостійної роботи, виконання тестових завдань.
Е	Програмні компетентності	
1.	Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення, дослідження,

		використання теорій і методів менеджменту, педагогіки і психології на практиці
2.	Загальні компетентності <i>Освітлогічна</i>	здатність інтегрувати знання із сучасної філософії та соціології освіти, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію професійної діяльності на засадах людиноцентризму, демонструвати відповідні цінності професійної діяльності
3.	Спеціальні (фахові) компетентності	<p>андрагогічна компетентність – уміння визначати освітні потреби і запити, урахувати особливості мотивації, процесу навчання, застосовувати методи навчання, форми організації освітньої діяльності, технології модерації, фасилітації, супервізії, визначати результати навчання, спонукати до рефлексії;</p> <p>професійно-педагогічна – здатність планувати, організовувати та контролювати діяльність суб'єктів освітнього процесу закладів професійної освіти та власну професійну діяльність в умовах реформ і соціальних трансформацій; здатність до вибору оптимальних прийомів, методів та форм навчання, застосування інноваційних технологій на основі володіння технологіями створення сприятливих умов для навчального процесу.</p> <p>інноваційна – здатність педагога забезпечувати використання інновацій у освітньому процесі, поглиблювати спеціальні теоретичні знання з педагогічної інноватики, розвивати уміння ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій на практиці через систему мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога;</p>

		<p>компететність з інформальної освіти та професійно-особистісного розвитку – здатність організувати професійний саморозвиток, самонавчання, самовдосконалення і самореалізацію впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти; розвивати (саморозвивати) і вдосконалювати (самовдосконалювати) професійно важливі якості особистості, цінності, що спрямовані на всебічний розвиток особистості всіх суб'єктів освітнього процесу як найвищої цінності суспільства тощо.</p>
F	Програмні результати навчання	
	Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none"> – мети, завдань професійної освіти в сучасних умовах євроінтеграції; – розуміння інновацій в освіті та впровадження їх в освітній процес; – сутності інноваційних підходів та їх класифікацій; – змісту, методів, форм організації сучасного освітнього процесу та матеріально-технічного забезпечення; – особливостей проектування освітнього процесу із застосуванням інноваційних підходів на діяльній основі; – вплив інноваційних підходів до організації освітнього процесу на рівень ефективності.
	Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none"> – здійснювати класифікацію інноваційних підходів; – застосовувати поетапне впровадження інноваційних в освітній процес закладів професійної (професійно-технічної) освіти; – проектувати навчально-пізнавальну діяльність здобувачів освіти із використанням

		інноваційних методів, форм та матеріально-технічного забезпечення; – прогнозувати та організовувати спільну діяльність учасників освітнього процесу в умовах інноваційного освітнього середовища
	Диспозиції (цінності, ставлення)	– людиноцентризм, цінність особистості, просування демократичних цінностей у освітній процес, – готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; – рефлексія власної професійної діяльності
Ключові слова		
Методи навчання, форми організації освітнього процесу, матеріально-технічне забезпечення, інновації в освіті, інноваційні підходи, інноваційна діяльність педагога, інноваційне освітнє середовище.		

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИКЛАДУ ТА ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Зміст модулів	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг годин	Загальний обсяг аудиторних годин	Аудиторні години			Спецкурси	Семінар-практикум	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)
				Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії Науково-практичні конференції				
Тема 1. Інноваційні підходи до організації освітнього процесу в ЗП (ПТ)О		2	2	2						

Тема 2. Роль та значення інноваційних підходів до організації освітнього процесу в ЗП (ПТ)О		4	4		4						
<i>Разом</i>		6	6	2	4						

4. ЗМІСТ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ЗА ТЕМАМИ

ТЕМА 1. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗП(ПТ)О

План лекції

1. Сутність та поняття інновацій та інноваційних підходів в освіті;
 2. Структура інноваційного процесу та типи стратегій інноваційного розвитку;
 3. Форми організації освітнього процесу;
 4. Ділова гра та її різновиди;
 5. STEM-освіта. Суть та характеристика;
 6. Поняття та сутність Бізнес-інкубаторів;
 7. Активні методи навчання.
- Література: 1,5,9,11,17,20

1. Сутність та поняття інновацій та інноваційних підходів в освіті.

Безпосередньо сучасна якісна підготовка висококваліфікованих робітників потребує творчого підходу викладачів та майстрів виробничого навчання до вибору змісту, форм, методів та засобів навчання, максимального використання досягнень сучасної педагогічної науки, нових педагогічних і виробничих технологій. Де вони мають бути орієнтованими не лише на передачу готових знань, а й відобразити ідеї розуміння та визнання чужої точки зору, повагу до особистості, організації співпраці та самовираження в діяльності, в творчості, тобто на формування комплексу особистісних якостей здобувачів освіти.

Сучасний світ постійно рухається та розвивається. І оновлення змісту підготовки в навчальних закладах професійної (професійно-технічної) освіти становить основу стратегічних завдань, де підготовка конкурентноспроможних фахівців напряму залежить від інноваційного спрямування в контексті освіти.

Інновація – це основна форма розвитку сфери освіти, а управління процесом інновації, що включає створення умов для її відтворення, – це основний механізм, який визначає її якість та якість освіти в цілому.

«Інноваційні підходи» – процес і результат такої навчальної та освітньої діяльності, яка заохочує введення інноваційних змін в існуючу культуру та соціальне середовище.

Це спосіб підвищення пізнавальної активності та професійної компетентності в здобувачів освіти.

2. Структура інноваційного процесу та типи стратегій інноваційного розвитку.

1) Діяльнісна структура (сукупність компонентів: мотиви - ціль - завдання - зміст - форми - методи - результати);

2) Суб'єктна структура - діяльність всіх суб'єктів розвитку: керівників, здобувачів, батьків, викладачів, консультантів, експертів, працівників органів освіти й ін.;

3) Рівнева структура - інноваційна діяльність суб'єктів на міжнародному, федеральному, регіональному, районному і шкільному рівнях;

4) Змістовна структура - народження, розробка й освоєння нововведень у навчанні, виховній роботі, керуванні закладом освіти й ін.;

5) Структура життєвого циклу, що виражається в етапності: виникнення - швидке зростання (у боротьбі з опонентами, консерваторами, скептиками) - зрілість - освоєння - дифузія (проникнення, поширення) - насичення (освоєння багатьма людьми, проникнення в усі частини навчально-виховного й управлінського процесів) - рутинізація - криза - модернізація нововведення;

6) Управлінська структура - взаємодія планування, організації, керівництва, контролю;

7) Організаційна структура включає наступні етапи: діагностичний, прогностичний, організаційний, практичний, узагальнюючий, впроваджувальний.

3. Форми організації освітнього процесу

Відомо, що в педагогічній літературі загальноприйнятим є розподіл форм організації освітнього процесу на:

- Фронтальні (загально-класні заняття);
- Групові (бригадні або ланкові);
- Індивідуальні.

Саме реалії сьогодення та інноваційне спрямування штовхають науковців, педагогів і практиків постійно знаходяться в пошуках нових форм, методів, матеріально-технічного забезпечення організації освітнього процесу для того, щоб:

- Розвивати кожного здобувача знань як творчу особистість, яка володітиме певними компетентностями в певних галузях
- Набування комунікативних здібностей в ході групової співпраці

- Правильно працювати з інформацією та формувати цілісну картину світу
- Забезпечити високий рівень знань і як наслідок самостійне застосування їх на практиці тощо.

4. Ділова гра та її різновиди.

Далі якщо говорити про освітній процес інноваційного спрямування то доречним є навчання через різноманітні види ігор, що є «мініатюрною» версією реальності й спонукає здобувачів освіти виявляти цікавість, знаходити одне або декілька рішень вирішення завдання (проблеми).

Заняття в які активно залучаються ігри мають активну пізнавальну позицію для різної вікової категорії здобувачів освіти. Сам хід гри дає можливість здобувачам зануритися в проблематику, знайти рішення та висловити своє судження не тільки в рамках ролі, а й застосовувати навички в подальших життєвих ситуаціях. Також важливим є те, що усі учасники процесу є не пасивним, а активними – тобто усі мають роль, позицію і проявляють себе у вирішенні завдань освітнього процесу.

Якщо більш детально охарактеризувати ігри в ході заняття то доцільним є розгляд ділової гри. Відомо, що вона є інноваційним методом здобуття знань і її можна використовувати як метод навчання і виховання.

Переваги гри як інноваційного методу здобуття знань:

- Здобувачі знань є не пасивними, а активними учасниками освітнього процесу;
- Гра як тренажер для приймання рішень в «конфліктних ситуаціях»;
- Гра є імітаційним методом здобуття знань - процес навчання максимально наближений до реальної практичної діяльності. Використання в ході гри моделей реальних систем.
- Як колективний метод навчання. Колективна думка формується і при критиці рішень інших груп і при захисті рішень власної групи;
- Створюється емоційний настрій гравців. І як наслідок наявність у діловій грі керованої емоційної напруги дає можливість істотно активізувати процес здобуття знань

Також варто охарактеризувати різницю між грою і традиційним навчанням:

- Ділові ігри є ігровим методом навчання. Усі учасники гри виступають у тих або інших ролях і приймають рішення згідно до інтересів своєї ролі. Як відомо, що інтереси для різних ролей не збігаються, то учасникам необхідно приймати рішення в так званих «конфліктних ситуаціях»;
- При використанні ділової гри процес здобування знань максимально наближений до реальної практичної діяльності. Це досягається шляхом

використання в ході ділової гри моделей реальних систем, тобто дана гра є імітаційним методом навчання;

- Ділова гра є колективним методом навчання, а от безпосередні традиційні методи орієнтовані на індивідуальне навчання. Безпосередня колективна думка формується і при критиці рішень інших груп і при захисті рішень власної групи;

- У так званій діловій грі певними засобами створюється емоційний настрій гравців. І як наслідок наявність у діловій грі керованої емоційної напруги дає можливість істотно активізувати процес здобуття знань.

Заняття в які активно залучаються ігри мають активну пізнавальну позицію для різної вікової категорії здобувачів освіти. Сам хід гри дає можливість здобувачам зануритися в проблематику, знайти рішення та висловити своє судження не тільки в рамках ролі, а й застосовувати навички в подальших життєвих ситуаціях. Також важливим є те, що усі учасники процесу є не пасивним, а активними – тобто усі мають роль, позицію і проявляють себе у вирішенні завдань освітнього процесу.

Якщо більш детально охарактеризувати ігри в ході заняття то доцільним є розгляд ділової гри. Відомо, що вона є інноваційним методом здобуття знань і її можна використовувати як метод навчання і виховання.

Розглянемо деякі їх різновиди:

- Імітаційна гра;
- Операційна гра;
- Виконання ролей;
- «Діловий театр»;
- «Психодрама» і «соціодрама».

В ході імітаційної гри на заняттях «імітується» діяльність підприємств, організації або їх підрозділів (відділів, цехів, дільниць, ради наставників, профспілкового комітету тощо). Також позитивним є те, що можуть імітувати події та безпосередню діяльність людей (проведення бесіди, ділову нараду, обговорення плану і т.д.). Може відбуватися імітація умов, в яких відбувається подія або здійснюється діяльність (аудиторія, виробничий цех, кабінет начальника цеху, тощо). Сценарій імітаційної гри містить опис структури, призначення імітованих процесів і об'єктів та безпосередньо сюжет подій.

Щодо операційних ігор, то вони допомагають відпрацьовувати виконання конкретних специфічних операцій (вирішення завдань, методики написання твору, ведення пропаганди і агітації тощо). Де відбувається моделювання відповідного робочого процесу. Ігри цього типу проводяться в умовах, що імітують реальні.

У іграх виконання ролей відпрацьовуються дії, тактика поведінки, виконання функцій і обов'язків чітких осіб. Для проведення ігор з виконанням ролі розробляється модель-п'єса ситуації, між здобувачами знань розподіляються ролі з «певним змістом».

У «діловому театрі» розігрується певна ситуація та поведінка людини в даній ситуації. Тут здобувач повинен активізувати всі свої знання, досвід, навички. Також необхідним є вжитися в образ певної особи, зрозуміти її дії, оцінити обстановку і розпізнати правильну поведінку. Основним завданням методу є інсценування - навчити здобувача знань давати об'єктивну оцінку своєї поведінки, орієнтуватися в різних обставинах, враховувати можливості інших людей, встановлювати з ними зв'язки, впливати на їх потреби, інтереси та діяльність, не вдаючись до формальних атрибутів влади, до наказу. Отже, для так званого методу інсценування складається сценарій, де описана певна ситуація, обов'язки та функції дійових осіб та їх завдання.

Щодо гри – «психодрама» і «соціодрама», то вони дуже близькі до «виконання ролей» і «діловому театру». Це теж «театр», але вже соціально-психологічний, в якому відпрацьовується вміння відчувати ситуацію в колективі, оцінювати і змінювати стан

5. STEM-освіта. Суть та характеристика.

Також варто відмітити, що в Україні з 2016 року розвивається та поширюється глобальна освітня інновація - STEM-освіта.

Наказ ІМЗО (Інститут модернізації змісту освіти) від 13 листопада 2019 р. № 113 «Про організацію та проведення дослідження «Ефективність освітніх процесів в умовах модернізації освітньої галузі»,

Наказ ІМЗО від 14 серпня 2019 р. №68 «Про організацію та проведення «STEM-школи - 2020»).

Термін STEM (S -Science, T - Technology, E - Engineering, M - Mathematics) уживається для позначення популярного напрямку в освіті, що охоплює природничі науки (Science), технології (Technology), технічну творчість (Engineering) та математику (Mathematics)

Безпосередньо «STEM-освіта – це педагогічний процес формування та розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей молоді, рівень яких зумовлює конкурентну спроможність на сучасному ринку праці в галузі науки, інженерії, технології та математики»);

STEM-освіта – це низка чи послідовність курсів або програм навчання, які готують здобувачів до успішного працевлаштування та вимагає різних і більш технічно складних навичок, окрема, із застосуванням математичних знань і наукових понять.

Саме об'єднання науки, математики, технології та інженерії забезпечує STEM, що в свою чергу передбачає глибоку інтеграцію, дослідження, розробку та реалізацію усіх цих компонентів.

6. Поняття та сутність Бізнес-інкубаторів.

Відомо, що на даному етапі розвитку суспільства головною проблемою навчальних закладів України є невідповідність теорії та практики. Навіть найбільш продуманий тренінг є лише поставленим експериментом, і далеко не завжди є співзвучним реаліями, із якими зіткнеться майбутній випускник.

В результаті українська економіка одержує не креативного реформатора, а лише некомпетентного фахівця, який закінчив навчання.

Для подолання перешкод та інноваційно налаштованим закладам освіти варто взяти до уваги розгляд та впровадження варто відмітити Бізнес-інкубатори в освітньому процесі.

Отже, бізнес-інкубатори при ЗП (ПТ) О – це:

- Відповідь на питання, як правильно почати свій бізнес
- Допомога в розробці та удосконаленні проектів майбутніх випускників
- Майданчики для здійснення підприємницької діяльності різного рівня та масштабу
- Можливість зайняти власну нішу у вітчизняному бізнесі.

Саме матеріальна база крім аудиторного фонду, бібліотек, лабораторій може включати в себе технопарки (тобто організаційні структури, які надають власні ресурси та консультаційні послуги з метою підтримки інновацій, їхньої експертизи, наукового та економічного обґрунтування, технологічної розробки та супроводу практичного запровадження); громадські центри та безпосередньо бізнес-інкубатори.

Відомо, що лекції, практичні заняття, майстер-класи та тренінги є невід'ємною частиною навчального процесу освітнього закладу, однак вони не завжди дають відповідь на питання: «Як створити свій бізнес?». Для підготовки конкурентспроможних спеціалістів, кожен здобувач освіти повинен знати про можливості практичного застосування здобутих теоретичних знань, а також «прокачених» практичних навичок.

7. Активні методи навчання.

Поняття «активні» методи навчання створено на протигагу традиційним, коли учні під час здобування знань були пасивними слухачами. Методи активного навчання створено задля забезпечення кращих результатів в оволодінні фахових вмінь учнів/студентів. Діяльність того, хто навчається є продуктивною, пошуковою й креативною.

Активні методи навчання поєднують як індивідуальну, так і колективну форми засвоєння знань, умінь та навичок. Ефективними є наступні методи: дидактичні ігри, навчання за алгоритмом, розв'язування проблемних задач, аналіз різних ситуацій.

Методи активного навчання створено задля забезпечення кращих результатів в оволодінні фахових вмінь здобувачів. Діяльність того, хто навчається є продуктивною, пошуковою й креативною.

Особливості методів активного навчання:

- Вимушена активізація інтелектуальних здібностей того, хто навчається.

- Довготривалість. Порівняно з тим, хто навчає (викладач, учитель) учень, який вчиться, витрачає на навчання більше часу.

- Самостійність того, хто навчається, виявляється в прийнятті рішень.

Методи активного навчання поділяють на імітаційні та не імітаційні.

Імітаційні методи:

1) неігрові, до них належать: аналіз конкретної ситуації, імітаційні вправи, колективна розумова діяльність; ТРВЗ (теорія рішення винахідницьких завдань)

2) ігрові методи – ігрове проєктування, ділова гра, педагогічні ситуації; педагогічні завдання; ситуація; інсценування різної діяльності (розігрування ролей)

Неімітаційні з традиційними формами навчання:

- проблемна лекція,
- лабораторна робота,
- практичне заняття,
- семінар,
- курсова роботи,
- науково-практична конференція,
- групова консультація,
- науково-дослідна робота
- лекція із запланованими помилками, лекція вдвох, лекція прес-конференція;
- евристична бесіда;
- навчальна дискусія;
- самостійна робота з літературою;
- семінари.

Також важливим є інтерактивне навчання – форма організації здобуття знань, яка дозволяє всім учасникам освітнього процесу навчання спілкуватися, обмінюватися думками, досвідом, виконувати спільну роботу, досягати спільного результату.

Такий спосіб навчання передбачає залучення здобувачів та викладача до спільної освітньої діяльності на рівноправних позиціях.

До видів інтерактивних методів відносять методи, які спрямовані на розвиток критичного мислення, його активізацію, на розвиток умінь здобувачів здійснювати аналіз, на оцінюваннях й узагальненнях фактів (SWOT-аналіз, мозковий штурм, пітчінг, ПНЦ та ін.).

Методи, котрі зосереджені на формування відповідальності, прийнятті рішень, проведенню й оцінюванні вибору; що навчають усвідомлювати

наслідки (методи дискусії, «дерево прийняття рішень», дебати, дискусія на бали, «критерійний покер», «шість капелюхів», проєкт, робота в групах).

Методи спрямовані на розвиток в здобувачів знань уяви, розвитку емоцій та переживань, а також такі, що спонукають до дій (ментальні мапи, рольові ігри, «асоціативні кущі», драма, моделювання).

ТЕМА 2. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗП(ПТ)О

Питання для обговорення семінарського заняття:

1. Роль та основні характеристики класифікації інновацій в освіті.
2. Головні риси освітніх інновацій в ЗП(ПТ)О;
3. Форми, методи та матеріально-технічне забезпечення як складова інноваційних підходів в освітньому процесі ЗП(ПТ)О;
4. Роль, вплив та основні властивості ділової гри, STEM-освіти, бізнес-інкубаторів та активних методів для забезпечення високих результатів в ході освітнього процесу ЗП(ПТ)О;
5. Основні шляхи підвищення ефективності організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О.

1. Роль та основні характеристики класифікації інновацій в освіті.

Класифікація інновацій в освіті – це досить складне методологічне завдання, що зумовлено складністю понять «інновація» та «інновація в освіті», що також ускладнює однозначне визначення критерію класифікації інновацій. Так, у технологічному підході інновації підрозділяють непродуктивні та процесуальні. Першими передбачено отримання принципово нових продуктів, а другими – нові методи організації виробництва (нові технології).

Крім того, інновації класифікуються за рівнем інноваційної зміни. Виокремлюють вісім рангів (порядків) інновацій в освіті: інновації нульового порядку, якими передбачено практичну регенерацію первинних властивостей системи (відтворення традиційної освітньої системи чи її елементу); інновації першого порядку, що характеризуються кількісними змінами у системі при незмінній її якості; інновації другого порядку, що є перегруповуванням елементів системи та організаційними змінами (наприклад, нова комбінація відомих педагогічних засобів, зміна послідовності, правил їх використання тощо); інновації третього порядку, що характеризуються адаптаційними змінами освітньої системи в нових умовах без виходу за межі старої моделі освіти; інновації четвертого порядку, які

містять новий варіант рішення (найчастіше – прості якісні зміни в окремих компонентах освітньої системи, які забезпечують деяке розширення її функціональних можливостей); інновації п'ятого порядку, що ініціюють створення освітніх систем «нового покоління» (зміна всіх або більшості первинних властивостей системи); інновації шостого порядку, у результаті яких створюються освітні системи нового вигляду з якісною зміною функціональних властивостей системи при збереженні системоутворюючого функціонального принципу; інновації сьомого порядку, що є вищою, корінною зміною освітніх систем, під час якої змінюється основний функціональний принцип системи.

Класичним прикладом класифікації освітніх інновацій є наступна типологія, в якій для систематизації нововведень визначено: 1) тип нововведення; 2) механізм здійснення інноваційного процесу; 3) особливості інноваційного процесу.

За типом інновації умовно поділяються на матеріальнотехнічні й соціальні, які включають відповідні види інновацій. У свою чергу, до соціальних інновацій входять: економічні, організаційно-управлінські, соціально-управлінські, правові та педагогічні. Окремою вагомою характеристикою інновацій їх комплексність. Сам комплексний характер інновації ідентифікується за такими ознаками: 1) комплексна за новацією (вносить комплексні зміни в існуюче середовище або систему); 2) комплексна за реалізацією (тобто інноваційний характер процесу впровадження новації або процесу нововведення).

Ще однією класифікаційною ознакою є визначення інновацій за їх спрямованістю:

- 1) продуктних чи предметних;
- 2) забезпечуючих.

За так званим «інноваційним потенціалом» освітні інновації поділяються на:

- 1) радикальні або базові (принципово нове);
- 2) комбінаторні (різне сполучення конструктивного поєднання компонентів);
- 3) модифіковані (покращення, доповнення базових систем, конструкцій, форм тощо).

Наступною класифікаційною ознакою є наступність, і саме вона поділяє освітні інновації на:

- 1) ті, що заміщають (тобто нововведення, що вводиться на заміну старому аналогу);
- 2) ті, що відміняють (відмова від попередніх розробок);
- 3) зворотні (використовуються повторно у зв'язку з неспроможністю введеної інновації);
- 4) ті, що відкривають (абсолютно нові і не мають аналогів);
- 5) ретрорнововведення (відтворюють в сучасній інтерпретації морально застарілі інновації та здатні покращити процес або продукт на новому етапі розвитку).

За обсягом освітні інновації поділяються на:

- 1) точечні;
- 2) системні;
- 3) стратегічні нововведення.

Перші два параметри відповідають характеристиці обсягу, а параметр «стратегічні нововведення» вказує на:

- 1) масштаб впливу нововведення;
- 2) планомірність його введення, що будується на відповідних прогнозах. За діапазоном реалізації освітні інновації визначаються як одиничні (впроваджуються в одному місці, вирішуючи окрему проблему) і дифузні, впроваджені в достатньо широких масштабах (від галузі, району, всієї системи, регіону тощо)

2. Головні риси освітніх інновацій в ЗП(ПТ)О

Головними рисами освітніх інновацій є:

- цілеспрямовані зміни, що вносять нові стабільні елементи (нововведення) у сферу освіти, які викликають її перехід з одного якісного стану до іншого;
- наявність специфічних особливостей, пов'язаних із соціально-психологічними та іншими аспектами педагогічної діяльності;
- інноваційні зміни можуть бути ініційовані на будь-якому з рівнів освітньої системи;
- інноваційні зміни повинні здійснюватися в діяльності та мисленні всіх учасників освітнього процесу;
- інноваційні процеси у сфері освіти повинні зобов'язані бути безперервними і спрямованими на постійне покращання існуючої системи;
- з метою забезпечення процесу постійного інноваційного оновлення освітньої сфери слід упроваджувати відповідні механізми управління якістю освіти;
- ефективність упровадження певної інновації значно залежить від рівня сприйнятливості до інноваційних змін системи та наявності в неї реальних можливостей здійснення (впровадження) інновації (тобто, реалізованості).

3. Форми, методи та матеріально-технічне забезпечення як складова інноваційних підходів в освітньому процесі ЗП (ПТ)О.

Загальноприйнятим є розподіл форм організації освітнього процесу на: фронтальні (загально-класні заняття); групові (бригадні або ланкові); індивідуальні.

Де для першого випадку характерно – що викладач одночасно працює з усіма здобувачами знань. У другому випадку – на занятті працює кілька груп здобувачів освіти, де кожному невелику групу навчає один із здобувачів. У третьому випадку кожен виконує роботу особисто – індивідуально.

Саме реалії сьогодення та інноваційне спрямування штовхають науковців, педагогів і практиків постійно знаходяться в пошуках нових форм, методів, матеріально-технічного забезпечення організації освітнього процесу для того, щоб:

- Розвивати кожного здобувача знань як творчу особистість, яка володітиме певними компетентностями в певних галузях.
- Набування комунікативних здібностей в ході групової співпраці
- Правильно працювати з інформацією та формувати цілісну картину світу
- Забезпечити високий рівень знань і як наслідок самостійне застосування їх на практиці тощо.

В теперішній час в зв'язку з реаліями сьогодення – коли не всі заклади можуть навчати здобувачів освіти очно, крім традиційної форми спілкування викладача і здобувача є ефективним і формат інформаційно-цифрових технологій – форуми, чати, відеоконференція тощо.

Також як і для здобувачів даної вікової категорії результативним є застосування всіх вище перерахованих новітніх засобів та технологій.

Актуальним сьогодні для викладачів є активна праця з електронними освітніми журналами Національні освітні технології, електронний журнал та щоденник ГО «Фонд підтримки інформаційного забезпечення студентів» та інше.

На даний час успішним інструментом спілкування учасників освітнього мережевого середовища є електронна пошта. Вона використовується як для передавання освітньої інформації від викладача до здобувача, так і між здобувачами між собою. Електронна пошта забезпечує передавання повідомлень, як у формі інших формах звуків, відео, програм, графіці, так і в звичайних текстів.

Відомо, що до дієвих інструментів спілкування із здобувачами, батьками та колегами між собою стали Viber, Telegram, Facebook, Instagram.

Також позитивним, на даний час, для актуалізації уваги та сконцентрованості здобувачів освіти на навчальному матеріалі є використання аудіо- та відеоматеріалів, тестів, робочих зошитів, текстових завдань тощо.

4. Роль, вплив та основні властивості ділової гри, STEM-освіти та бізнес-інкубаторів для забезпечення високих результатів в ході освітнього процесу ЗП(ПТ)О

Дослідники встановили, що при подачі матеріалу в такій формі засвоюється близько 90% інформації. Активність студентів проявляється яскраво, носить тривалий характер й «змушує» їх бути активними.

Розрізняють три сфери застосування ігрового методу:

- 1) навчальна сфера: ігрові методи застосовуються в навчальній програмі для студентів, підвищення кваліфікації;

2) дослідницька сфера: використовується для моделювання майбутньої професійної діяльності з метою вивчення прийняття рішень, оцінки ефективності організаційних структур і ін.;

3) практична сфера: ігровий метод використовується для аналізу елементів конкретних систем, для розробки різних елементів системи освіти.

Педагогічна суть ділової гри – активізувати мислення студентів, підвищити самостійність майбутнього фахівця, внести дух творчості в навчання, підготувати до професійної практичної діяльності. Головним питанням у проблемному навчанні виступає «чому», а в діловій гри – «що було б, якби...».

Даний метод розкриває особистісний потенціал студента: кожен учасник може продіагностувати свої можливості поодиноці, а також й у спільній діяльності з іншими учасниками.

У процесі підготовки й проведення ділової гри, кожен учасник має мати можливість для самоствердження й саморозвитку. Викладач допомагає студентові стати в гри тим, ким він хоче бути, показати йому самому його кращі якості, які могли б розкритися в ході спілкування.

Ділова гра – це контрольована система, тому що процедура гри готується і коректується викладачем. Якщо гра проходить у планованому режимі, викладач може не втручатися в ігрові відносини, а тільки спостерігати й оцінювати ігрову діяльність студентів. Але якщо дії виходять за межі плану, зривають мету заняття, викладач може відкоригувати спрямованість гри і її емоційний стан.

До використання ділової гри в навчальному процесі рекомендується виконувати імітаційні вправи. Вони відрізняються меншим обсягом й обмеженістю розв'язуваних завдань.

Імітаційні вправи ближче до навчальних ігор. Їх ціль – надати студентам можливість у творчій обстановці закріпити ті або інші навички, акцентувати увагу на певному важливому понятті, категорії, законі. В умові має бути обов'язкове протиріччя, тобто в імітаційній вправі є елемент проблемності.

У підготовці ділової гри можна виділити наступні операції.

Вибір теми й діагностика вихідної ситуації. Темою гри може бути практично будь-який розділ навчального курсу. Бажаним є те, щоб навчальний матеріал мав практичний вихід на професійну діяльність.

Формування цілей і завдань із врахуванням не тільки теми, але й вихідної ситуації. Потрібно будувати гру в одній ситуації.

Визначення структури з урахуванням мети, завдань, теми, складу учасників.

Діагностика ігрових якостей учасників ділової гри. Проведення занять в ігровій формі буде ефективніше, якщо дії викладача звернені не до абстрактного студента, а до конкретного студента або групи.

Діагностика об'єктивної ситуації. Розглядається питання про те, де, як, коли, при яких умовах і з якими наочними засобами буде проходити гра.

Для підготовки ділової гри можуть використовуватися всі дидактичні методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький. Необхідно дотримуватися методичних вимог:

1) гра має бути логічним продовженням і завершенням конкретної теоретичної теми навчальної дисципліни, практичним доповненням вивчення дисципліни в цілому;

2) максимальна наближеність до реальних професійних умов;

1) створення атмосфери пошуку й невимушеності;

2) ретельна підготовка навчально-методичної документації;

3) чітко сформульовані завдання, умови й правила гри;

4) виявлення можливих варіантів вирішення зазначеної проблеми;

5) наявність необхідних наочних засобів.

У використанні ділової гри можна відзначити позитивні й негативні моменти.

Позитивне в застосуванні ділові ігри: висока мотивація, емоційна насиченість процесу навчання; підготовка до професійної діяльності, формування знань й умінь, застосування своїх знань; закріплення знань шляхом після ігрового обговорення.

Негативним є: висока трудомісткість заняття для викладача, він повинен бути уважним і доброзичливим керівником протягом усього ходу гри; більша напруженість для викладача, зосередженість на безперервному творчому пошуку, володіння акторськими даними; неготовність студентів до роботи з використанням ділової гри; труднощі із заміною викладача, що проводив гру.

Якщо далі говорити про STEM-освіту то в Україні здійснюється з урахуванням таких принципів як: особистісний підхід, постійне оновлення змісту, патріотизм і громадянська і громадянська спрямованість, проблемне навчання, продуктивна мотивація тощо.

Дана освіта реалізується через усі види освіти: формальна, неформальна, інформальна (на онлайн-платформах, у STEM лабораторіях), шляхом проведення екскурсій, олімпіад, фестивалів, конкурсів.

Де потрібним є залучення спеціалістів для розроблення програмного забезпечення та комп'ютерних програм для STEM-предметів.

Якщо далі говорити про бізнес-інкубатори, то відомо, що сучасний навчальний заклад давно перестав орієнтуватися на запити індустріальної цивілізації та працювати за схемою «начитування-перевірка-оцінки». Відмінною рисою закладу освіти майбутнього є формування компетентних технологічних фахівців з умінням навчатися протягом усього життя.

Саме сьогодні роль закладів освіти в повинна спрямовуватися на бізнес навчання і реалізовуватися у наступних постулатах:

- ЗП(ПТ)О як інтелектуальним парком з індивідуальними траєкторіями як для тих, хто вчиться, так і для тих, хто працює

- Поширення мережевих організацій

- Технологізація комунікацій
- Робота із штучним інтелектом
- ЗП(ПТ)О як суспільним інститутом, який забезпечує розвиток людини протягом усього життя.

Яким же чином ми здійснюємо виховання бізнес-кадрів?

Освітня програма «Entrepreneurship». Одним із пріоритетних напрямків підготовки є автономна бізнес-орієнтована програма «Підприємництво» («Entrepreneurship»), де здобувачі навчаються згідно із проектною методикою, і після закінчення отримують не тільки диплом, а й повне уявлення, як розпочати власний бізнес.

Освітня програма «Start Up академія». Щорічно всі охочі студенти ЗП(ПТ)О можуть брати участь в реалізації стартапів. Хлопці та дівчата поділяються на групи і кожна з них стає згуртованою командою. Члени команди приміряють на себе ролі: керівника проекту (СЕО), директора із маркетингу (СМО), фінансового директора (СФО), менеджера з інновацій (СІРО), а також менеджера із реалізації програмного забезпечення (СТО). Протягом декількох місяців під керівництвом досвідчених наставників-менторів відбувається перетворення бізнес ідей у виробництво готового startup проекту, який можна презентувати інвесторам.

Також вагомою є реалізації бізнес-програм, де відбуватиметься тісне співробітництво із різними бізнес-інкубаторами. Де у співпраці із різними бізнес-майданчиками здобувачі отримують:

- Досвід від участі в майстер-класах, хакатонах та конференціях
- Індивідуальні консультації
- Готові проектні рішення
- Рекламну кампанію
- Технологічне забезпечення
- Споживчу аудиторію

5. Основні шляхи підвищення ефективності організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О

Якщо рухатися в напрямку підвищення ефективності організації освітнього процесу можна виділити наступні основні шляхи підвищення активності здобувачів й ефективності всього освітнього процесу:

1. Підсилення навчальної мотивації учнів (здобувачів освіти) за рахунок:

- а) внутрішніх;
- б) зовнішніх мотивів (мотивів-стимулів);

– створення умов для формування нових і більш високих форм мотивації (наприклад, прагнення до самоактуалізації своєї особистості; прагнення до самовираження й самопізнання в процесі навчання);

– надання здобувачеві освіти нових й більш ефективних засобів для реалізації своїх установок на активне оволодіння новими видами діяльності, знаннями й уміннями;

– забезпечення більш відповідних організаційних форм і засобів вивчення його змісту;

– інтенсифікація розумової роботи здобувача за рахунок більш раціонального використання часу навчального заняття, інтенсифікація спілкування учасників навчального процесу між собою;

– забезпечення науково обґрунтованого відбору матеріалу, який необхідно засвоїти, на основі його логічного аналізу й виділення основного (інваріантного) змісту;

– врахування індивідуальних особливостей студентів.

У конкретних варіантах активних методів навчання акцент робиться на одному або декількох з перерахованих вище прийомів підвищення ефективності навчання, але жоден із відомих методів не може рівною мірою використати всі прийоми.

Вибір методів навчання може визначатися:

1) загальними цілями освіти, виховання, розвитку й психологічної підготовки здобувачів освіти;

2) особливостями методики викладання конкретної навчальної дисципліни й специфікою її вимог до відбору дидактичних методів;

3) цілями, завданнями й змістом матеріалу конкретного заняття;

4) часом, відведеним на вивчення того або іншого матеріалу;

5) рівнем підготовленості здобувачів;

6) рівнем матеріальної оснащеності, наявністю устаткування, наочних приладдя, технічних засобів;

7) рівнем підготовленості й особистих якостей самого викладача.

5. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 2. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗП(ПТ)О

Рекомендовані питання для обговорення

1. Які основні характеристики та роль інновацій в освіті?
2. Охарактеризуйте значення та головні риси освітніх інновацій в ЗП(ПТ)О;
3. Які форми, методи та матеріально-технічне забезпечення є ефективною складовою інноваційних підходів до організації освітнього процесу в ЗП (ПТ)О;
4. В чому полягає суть та основні властивості ділової гри, STEM-освіти та бізнес-інкубаторів для забезпечення високих результатів в ході освітнього процесу ЗП(ПТ)О;
5. Які можна виділити основні шляхи підвищення ефективності організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О.

Література: 1-20.

Завдання до семінарського заняття

1. Опрацювати теоретичний матеріал з тематики питань семінарського заняття та дати відповіді на питання для самоконтролю до теми 2.
2. Підібрати список Інтернет-ресурсів, які зададуть інтонацію, акценти пошуку навчальної проблеми.
3. Розробити поради для педагогічних працівників ЗП(ПТ)О з питань інноваційних підходів до організації освітнього процесу.

6. ПРОБЛЕМНО-ПОШУКОВІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧА

Питання для самоконтролю до теми 1

1. Дайте визначення поняття «інновації»;
2. Дайте визначення поняття «інноваційні підходи»;
3. Дайте визначення поняття STEM-освіти;
4. Що собою становить бізнес-інкубатор в освіті;
5. Що відносять до активних методів навчання;
6. Охарактеризуйте структуру інноваційного процесу та типи стратегій інноваційного розвитку в ЗП(ПТ)О.

Питання для самоконтролю до теми 2

1. Які основні характеристики та роль інновацій в освіті?
2. Охарактеризуйте значення та головні риси освітніх інновацій в ЗП(ПТ)О;
3. Які форми, методи та матеріально-технічне забезпечення є ефективною складовою інноваційних підходів до організації освітнього процесу в ЗП (ПТ)О;
4. В чому полягає роль та основні властивості ділової гри, STEM-освіти та бізнес-інкубаторів для забезпечення високих результатів в ході освітнього процесу ЗП(ПТ)О;
5. Які можна виділити основні шляхи підвищення ефективності організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О.

7. КОМПЛЕКС ПРАКТИЧНИХ (ТЕСТОВИХ) ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Інновація в освіті – це:
 - а. сукупність ознак технічного рішення, які відзначаються новизною і є необхідними та достатніми для визнання його винаходом.
 - б. документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку;;
 - в. ідея, новітній продукт в галузі техніки, технології, організації праці, управління, а також у інших сферах наукової та соціальної діяльності, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду;
 - г. це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану.
2. Поняття «інноваційний підхід» відображає:
 - а. спосіб підвищення пізнавальної активності та професійної компетентності в здобувачів освіти
 - б. процес освоєння навчального матеріалу в межах певного освітнього середовища;
 - в. процес і результат такої навчальної та освітньої діяльності, яка заохочує введення інноваційних змін в існуючу культуру, соціальне середовище.
3. Які є три типи стратегій інноваційного розвитку напрацьованих світовою практикою:
 - а. стратегія перенесення, активізації, нарощення;
 - б. стратегія перенесення, запозичення, нарощування;

- в. стратегія активізації, перенесення, пізнання;
- г. стратегія нарощування, активізації, пізнання.

4. Які навички розвивають сучасні методи навчання:

- а. критичне мислення;
- б. творчі навички;
- в. комунікативні навички;
- г. соціальні навички;
- д. усі відповіді вірні.

4. Що собою становить суть STEM-освіти?

- а. це педагогічний процес формування та розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей молоді;
- б. це педагогічний процес побудований на історичних фактах;
- в. це проблемно-розвиваючі процес;
- г. процес технології моделювання професійної діяльності.

5. Поняття бізнес-інкубатори дає відповіді на такі питання?

- а. що таке технології проблемного навчання
- б. технології моделювання практичної діяльності;
- в. як правильно почати свій бізнес;
- г. як почати працювати в закладах освіти.

6. Що таке активні методи навчання навчання?

- а) різноманіття моделей та програм, об'єднаних єдиним принципом: в якості засобу навчання вживаються дві мови;
- б) методи коли здобувачі знань є активними учасниками освітнього процесу;
- в) розробка структури дослідження, визначення мети та актуальності дослідження;
- г) різноманіття моделей та програм, об'єднаних єдиним принципом: в якості засобу навчання вживаються три мови.

7. Методи активного навчання поділяють на:

- а) імітаційні;
- б) репродуктивні;
- в) не імітаційні;
- г) імітаційні, не імітаційні.

8. Інновації в організації педагогічного процесу - це:

- а. оновлення програм, підручників, посібників;
- б. оновлення методик, форм, засобів навчання, виховання, розвитку;
- в. оновлення структури навчального закладу, організації колективу, управлінської діяльності.

8. ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ СЛІВ

Інновація в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану.

Форма організації освітнього процесу - це зовнішнє вираження узгодженої діяльності викладача та здобувача освіти, що здійснюється у встановленому порядку і в певному режимі.

Методи навчання (гр. *methodos* — шлях пізнання, спосіб знаходження істини) — це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога й студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань.

Критичне мислення – це здатність людини чітко виділити проблему, яку необхідно розв'язати; зважено, вдумливо розглянути різні, а часом і протилежні підходи і розуміння проблеми з метою прийняття власного обґрунтованого рішення.

Технологія навчання – це система засобів, форм і способів організації освітньої взаємодії, що забезпечують ефективне управління і реалізацію освітнього процесу на основі комплексу цілей і певним чином сконструйованих інформаційних моделей змісту освіти.

Проблемне навчання – це тип навчання, при якому викладач, систематично створюючи проблемні ситуації і організовуючи діяльність учнів з рішення навчальних проблем, забезпечує оптимальне поєднання їх самостійної пошукової діяльності з засвоєнням готових висновків науки.

Проблемна ситуація – це положення, при якому виникає протиріччя між наявними знаннями, уміннями учнів і неможливістю з їх допомогою пояснити нові факти, явища і обрати правильний спосіб практичної діяльності.

STEM-освіта - це педагогічний процес формування та розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей молоді, рівень яких зумовлює конкурентну спроможність на сучасному ринку праці в галузі науки, інженерії, технології та математики.

Бізнес-інкубатори при – це можливість зайняти власну нішу у вітчизняному бізнесі, відповідь на питання, як правильно почати свій бізнес, допомога в розробці та удосконаленні проектів майбутніх випускників.

9. КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ПУНКТ

За консультаціями чи уточненнями окремих питань електронного курсу можна звернутися до викладача Надточій Оксани Василівни за електронною поштою Nadtochiyoksi@gmail.com або у вайбер за номером +38-096-705-86-70.

10. ЦИФРОВА БІБЛІОТЕКА

1. Артюшина М. В. Інноваційно-зорієнтований підхід до професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників. Професійна освіта: проблеми і перспективи: зб. наук. праць. Київ: 2014. № 6. С. 9-14. URL: file:///C:/Users/Aser/Downloads/Profos_2014_6_4.pdf

2. Байло Л.В., Чайка Л. М. Час освітніх змін: у пошуках балансу традицій та інновацій Методичні публікації – Педагогічний пошук №1(113), 2022 с. 39-42 URL: file:///C:/Users/Aser/Downloads/%D0%9F%D0%9F_113_22-39-44.pdf

3. Бей І.Ю. Формування проектних умінь студентів засобами інноваційного навчання. East European Science Journal № 7 (59), part 2, 2020.С.4-7. URL:https://svr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/5/2020/12/dis_Bei.pdf

4. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 204с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6235/1/BOP_NDLIO_pos2009.pdf

5. Гончарова Н. О. Глосарій термінів, що визначають сутність поняття STEM: Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садочком. Київ, 2015. Вип. 17-18 (41). С. 90–92 URL: [https://lib.iitta.gov.ua/714682/1/%D0%97%D0%90%D0%9F%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%98_10_STEM%20\(1\).pdf](https://lib.iitta.gov.ua/714682/1/%D0%97%D0%90%D0%9F%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%98_10_STEM%20(1).pdf)

6. Єрмоленко А., Кулішов В., Шевчук С. Розвиток інноваційної компетентності сучасного педагога професійної школи. Імідж сучасного педагога. 2020. № 5 (194). С. 52–57. URL: http://isp.poippo.pl.ua/article/view/214980/pdf_95

7. Золотухіна С.Т., Фазан В.В., Макаренко В.В., Традиції та новації у педагогічній діяльності. Теорія та методика навчання та виховання. Київ: №50 2021. 68с. URL: <http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/biblioteka/pokazhchyk%20S.%20T.%20Zolotukhina.pdf>

8. Інноваційні педагогічні технології у системі неперервної професійної освіти. Монографія / за ред. С. С. Вітвицької, доктора педагогічних наук, професора. Житомир: «Полісся», 2015. 368 с. URL: http://eprints.zu.edu.ua/21981/1/in_ped_teh_2015.pdf

9. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г.Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С.Макаренка,2020. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/14608/1/MonPaluch.pdf> (дата звернення: 17.03.2023).

10. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти на період до 2029 року «Нова українська школа»: чинне законодавство станом на 01 лютого 2021 року: Офіц. текст. Київ. 2016.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80/stru> (дата звернення: 20.03.2023).

11. Кулішов В.С. Теоретичні і методичні аспекти проведення інтегрованих занять у закладі професійної освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 68 с. URL: [https://lib.iitta.gov.ua/724681/1/Кулішов%20В.С. навчальнометодичний %20посібник%202021.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/724681/1/Кулішов%20В.С.%20навчальнометодичний%20посібник%202021.pdf) (дата звернення: 18.04.2023).

12. Кулішов В.С. Застосування квест-технології у професійно-теоретичній підготовці учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти: навчально-методичний посібник / В.С.Кулішов. Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2018. 81 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718945>

13. Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 308 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/18266/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4.pdf>

14. Про внесення змін до Закону України «Про професійну (професійнотехнічну) освіту» щодо окремих аспектів підготовки кваліфікованих робітників в умовах воєнного стану та відновлення економіки : Закон України від 19.06.2022 № 2312-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2312-20#Text>

15. Про внесення змін до деяких постанов щодо врегулювання питань академічної мобільності : постанова Кабінету Міністрів України від 13.05.2022 № 599. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-deyakh-postanovkabinetu-ministriv-ukrayini-shchodo-vregulyuvannya-pitan-akademichnoyi-mobilnos ti-599-130522>

16. Про затвердження положення про внутрішню академічну мобільність здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти, які навчаються у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України : наказ Міністерства освіти і науки України від 26.03.2022 № 437/37773. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-polozhennya-pro-vnutrishnyu-akademichnu-mobilnist-zdobuvachivprofesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osviti-yaki-navchayutsya-u-zakladahprofesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osviti-ukrayini>.

17. Рекомендації щодо організації освітнього процесу у закладах П(ПТ)О : лист Міністерства освіти і науки України від 07.03.2022 № 1/3377-22. URL: <http://www.nmcpto.te.ua/normatyvno-pravove-zabezpechennia/nakazy-ta-lystyministerstva-osvity-i-nauky-ukrainy>.

18. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практикозорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

19. Шевчук С.С. Реалізація сучасних освітніх практик у професійну підготовку фахівців сфери обслуговування: Навчально-методичний. Біла

Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ. 2018. 172 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/718947/1/Посібник%20Шевчук%20С.С..pdf>

20. Хребтова В.В. Білінгвальне навчання в контексті сучасних інтеграційних концепцій освіти. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Перекладознавство та міжкультурна комунікація». 2017. Вип 2. С. 124–128. URL: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/06/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B2%D1%86%D1%96_2021_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf